

آنا تولی

خطر هنوز در کمین ترکیه است
اردوغان ضعیف‌تر از گذشته

عبدالباری عطوان: کودتای نظامی در ترکیه ناکام ماند؛ زیرا دموکراسی در این کشور ریشه دوانده و تأثیرگذاری خود را به اثبات رسانده و حاصل آن ثبات و امنیت و رشد اقتصادی بوده است تا جایی که ترکیه در پرتو آن به یکی از کشورهای مطرح منطقه‌ای تبدیل شد. با این همه براساس شاخص‌های متعدد که بی‌تردید در روزها یا ماه‌های آینده نمود خواهد یافت، ترکیه به رهبری اردوغان پس از کودتا کاملاً با پیش از آن متفاوت خواهد بود و شکی نیست که دستخوش تغییر خواهد شد. درباره کودتای ترکیه باید این نکته را در نظر داشت که مخالفان با دولت همپیمان شده و ارتش نیز با مردم متحد شد و دشمنان اردوغان همصدا با متحدان او همه به مقابله با کودتا برخاستند و همه این موارد نه فقط به معنی حمایت از دولت، بلکه اتحاد در صف دموکراسی است و این نخستین درسی است که اردوغان باید در کنار سایر مسائلی که در طول ۵ سال گذشته از آن غافل مانده یا نادیده گرفته است، به آن توجه داشته باشد زیرا در غیر این صورت کشور شاهد لرزه‌های بزرگ و کوچک دیگری خواهد بود. اردوغان که تمام قوای مجریه و مقننه را تحت امر خود در آورده و به سرکوب مخالفان و رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی برخاست، باید اکنون متوجه شود که در اوج بحران با حمایت واقعی روبرو شد و برای تسلط اولین سخنرانی خود بعد از کودتا و تسخیر کودتاجیان بر شبکه تلویزیون دولتی تی‌آرتی، به فیسیو، کوئینتر و اینترنت متوسل شدن نه شبکه تلویزیونی سی‌ان‌ان. همچنین ارتش ترکیه به مقابله با کودتاجیان برخاست و فرمانده آن نیز اعلام کرد که دوران کودتا سرآمده و بار دیگر تأکید کرد ارتش ستون فقرات ثبات و امنیت کشور است و این موضع‌گیری موجب شد که بار دیگر اطمینان ملت ترکیه به آن جلب شده و از جایگاه مبنی بالایی برخوردار شود، بنابراین اردوغان باید این موضوع را در نظر داشته و پیش از هرگونه ماجراجویی نظامی یا سیاسی که کشور و امنیت آن را در معرض خطر قرار دهد، با فرماندهان ارتش مشورت کرده و هماهنگی به‌عمل آورد. به هر حال ما با این دیدگاه که اردوغان پس از کودتای قوی‌تر از قبل خواهد بود موافق نیستیم بلکه بر این باوریم که وی متوجه شده که پیش از هر زمان دیگری ضعیف شده است و سیاست‌های منطقه‌ای و بین‌المللی او نتایج معکوسی داشته و ترکیه را در معرض خطر قرار داده است. از همین رو درصدد ایجاد کانال‌های گفت‌وگو با دشمنان خود در سوریه، روسیه، عراق، مصر و اسرائیل برآمده است تا وضعیت خفقان را جبران کرده و از شکست نظامی و مردمی در کشور جلوگیری به‌عمل آورد. بنابراین چه‌سنا نزدیک شدن روابط ترکیه با مصر و سوریه در هفته‌های آینده شتاب بگیرد و البته اظهارات بن علی بیلدریم، نخست‌وزیر ترکیه مبنی بر تمایل به ازسرنگیری روابط با دمشق گواه این رویکرد است. همچنین وزارت خارجه ترکیه در راستای همین رویکرد مسؤولان، مخالفان مصری نزدیک به اخوان‌المسلمین را گرد آورده و به آنان اعلام کرد که نباید از داخل خاک ترکیه علیه مصر و کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس اقداماتی انجام دهند که این به معنی پاسخگویی به شروط مصر برای عادی‌سازی روابط بین ۲ کشور است. در ایمن میان باید در نظر داشت که اوضاع اقتصادی ترکیه نیز به دلیل تضعیف بخش گردشگری آسیب دیده است و وجهه این کشور به عنوان یکی از امن‌ترین کشورهای خاورمیانه خدشدار شده است و این وضعیت بر جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در این کشور تأثیر خواهد داشت. نکته قابل ملاحظه اینکه هنوز زود است که بگوییم با شکست کودتا خطر برطرف شده است زیرا این خطر با حمایت نیروهای داخلی و خارجی همچنان پابرجاست به اضافه اینکه مردم ترکیه نیز آینده‌ای را که در آن شاهد سرکوب آزادی‌ها و سیاست‌های شتابزده در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی باشند، نمی‌پذیرند. بنابراین خطر هنوز به حال خود باقی و مانند آتش زیر خاکستر است به‌گونه‌ای که قدرت نهاد نظامی افزایش پیدا کرده است تا جایی که برای جلب اعتماد مردم با احزاب سیاسی و حزب حاکم رقابت دارد که این تحول خطرناک و بی‌سابقه‌ای در حیات سیاسی ترکیه به شمار می‌آید. دموکراسی از طریق صندوق‌های رای تحقق می‌یابد نه کودتا و جانبداری از یک طرف علیه طرف دیگر.

✽ تلویگر بر جسته جهان عرب

نشانه‌های حمایت غرب از عملیات براندازی دولت آنکارا

بختک کودتا بر سر ترکیه

پازل

ترکیه سرزمین کودتا

گروه بین‌الملل: ترکیه به تکرار کودتاهای ارتش معروف است به‌طوری که از سال ۱۹۶۰ میلادی تاکنون این کشور ۳ کودتای آشکار و یک کودتای «پست‌مدرن» که می‌توان از آن به عنوان «شبه‌کودتا» یاد کرد، مواجه بوده است و کودتای جمعه‌شب پنجمین کودتا در این کشور به‌شمار می‌رود. رابطه نظامیان و احزاب ترکیه همواره با تنش همراه بوده که این تنش‌ها ریشه در تاریخ آشفته‌گی‌های سیاسی ترکیه دارد. اولین کودتا در ۲۷ مه سال ۱۹۶۰ روی داد و ارتش ترکیه، دولت منتخب این کشور را برکنار کرد. دلیل این کودتا «بی‌کفایتی» دولت غیرنظامی وقت اعلام شد. این اولین مداخله ارتش ترکیه در امور سیاسی بود. اقدامی که جامعه این کشور را ۲ باره کوره عدنان مندرس، نخست‌وزیر وقت ترکیه که به مدت ۱۰ سال رهبری دولت را به عهده داشت، با قرص خواب اقدام به یک خودکشی ناموفق کرد و ۲ روز بعد به دار آویخته شد. دومین کودتا ۱۲ مارس ۱۹۷۱ بود که ارتش علیه دولت سلیمان دمیرل، نخست‌وزیر وقت دست به کودتا زد. دمیرل نزدیک به ۵ دهه در عرصه سیاست ترکیه فعال بود. او ۷ بار سمت نخست‌وزیری ترکیه را به عهده داشت و دولت او ۲ بار توسط نظامیان ساقط شد. کودتای نظامی ۱۹۸۰ ترکیه، خونین‌ترین کودتا از زمان تشکیل جمهوری ترکیه به شمار می‌رود. این کودتا به رهبری کنگان ارون علیه دولت سلیمان دمیرل صورت گرفت. ارتش گفت برای پایان دادن به بحران ناشی از درگیری ملی‌گرایان و چپ‌های افراطی وارد عمل شده است. پس از کودتای سال ۱۹۸۰ نزدیک به ۶۰۰ هزار نفر بازداشت شدند. بسیاری از آنها شکنجه و ۵۰۰ نفر نیز اعدام شدند. در سال ۱۹۹۷ ارتش ترکیه، دولت ائتلافی نجم‌الدین اربکان را مجبور به کناره‌گیری کرد که در ترکیه از آن به عنوان «کودتای پست‌مدرن» یاد می‌شود. در آن سال نظامیان با ارسال یادداشتی برای اربکان، نخست‌وزیر اسلام‌گرای این کشور از حزب رفاه و دولت او را به داشتن گرایش‌های دینی در سیاست متهم کرده و خواهان کناره‌گیری نخست‌وزیر شدند که اربکان به این خواسته عمل کرد.

از کودتا تلفنی با همتای ترک خود صحبت کرد و ضمن حمایت از او، از دیدار در «آینده نزدیک» خبر داد. در عین حال کودتای مزبور شکستی بزرگ برای سیستم اطلاعاتی و امنیتی ترکیه بود که نتوانست آن را رصد کند. کودتاجیان در ابتدا در رسیدن به اهدافشان تقریباً موفق بودند. تلویزیون دولتی ترکیه (TRT) و مراکز حکومتی را اشغال کردند و حتی برخی فرماندهای عالی‌رتبه ارتش را دستگیر کردند. نیروی هوایی توانست پرندهای خودش را به پرواز درآورد و حتی علیه دولت اردوغان رفتارهای نظامی عملی انجام دهد. اینها ضعف جدی ساختار امنیتی و دستگاه‌های اطلاعاتی ترکیه بود. با توجه به شواهد باید گفت دستگاه‌های امنیتی ترکیه کندماند و حتی عملاً موافق کودتا بودند یا اینکه ناتوان بودند که در هر آشک‌آور برای جداسازی ۲ طرف و جلوگیری از سرایت بحران به سایر مناطق کرده‌اند.

نشانه‌های غربی بودن کودتا

اردوغان در سخنرانی‌های پس از رفع خطر کودتا بارها فتح‌الله گولسن و جنبش سیاسی او (جنبش خدمت) را به براندازی متهم کرده و از آمریکا خواستار استرداد یا دست‌کم اخراج او شده است. در مقابل گولن در پنسیلوانیا با رسانه‌ها گفت‌وگو کرده و ادعای اردوغان را رد کرده است. جنبش خدمت هم در بیانیه‌ای مدعی شده همواره مداخله نظامی در سیاست داخلی را محکوم می‌کند. اگرچه اردوغان توقع داشت به سرعت در همان ابتدای کودتا از سوی آمریکا و اتحادیه اروپایی مورد حمایت قرار بگیرد اما موضع‌گیری‌هایی که آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها کردند، تقریباً بی‌طرفانه بود و او فهمید بودن یا نبودنش برای غربی‌ها چندان ارزشی ندارد و چه‌سنا غرب به دنبال رفتن او است. تا آنجا که ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه که تا ماه پیش دشمن اردوغان تصور می‌شد، مهم‌ترین رهبر خارجی بود که پس

تصفیه‌بزرگ

رجب طیب‌اردوغان به عنوان رئیس‌جمهور و رهبر بی‌چون و چرای حزب حاکم عدالت و توسعه، شکست کودتا را مغتنم شمرده و گسترده‌ترین موج بازداشت‌ها و برکناری‌ها بویژه در دستگاه‌های نظامی، امنیتی و قضایی را در دوران پس از آتاتورک به راه

اشغال ساختمان پلیس ایروان توسط مخالفان

ارمنستان؛ گروگانگیری یا کودتا؟

گروه بین‌الملل: منابع خبری، پیش از ظهر یکشنبه از وقوع گروگانگیری در شهر ایروان، پایتخت ارمنستان خبر دادند. شبکه اسکای‌نیوز عربی اعلام کرد

در این عملیات که توسط چند خلبان ارتش ارمنستان در نزدیکی ایروان، پایتخت ارمنستان صورت گرفت یک تن کشته و چند تن زخمی شدند. گفته شده والری اسپیلیان، معاون رئیس پلیس به گروگان گرفته شده و خلبان‌های ارمنستانی خواهان آزادی یکی از هم‌قطاران‌شان هستند که در جریان درگیری‌های قریب‌گذشتگی شده زندانی شده است. همچنین تک‌تیراندازها در اطراف مقر اصلی پلیس تجمع کرده‌اند و نیروهای امنیتی و خودروهای زرهی تمام مسیرهای منتهی به ایسن منطقه را بسته‌اند. یکی از نمایندگان

به دلیل ارتباطاتش با آنچه توسط اردوغان «دولت موازی» - یا حامیان فتح‌الله گولن، رهبر سایه ساکن آمریکا - خوانده می‌شود، از این سمت خلع شده بود، به عنوان طراح اصلی کودتای ۱۶ جولای در استانبول آنکارا معرفی شد. جالب آنکه ژنرال آکین اوزترک که البته در هنگام کودتا همچنان سمت فرمانده اطلاعات نیروی هوایی و عضویت در شورایی نظامی را برعهده داشت، نه تنها توسط رژیم صهیونیستی دوره‌های پیشرفته‌ای دیده بود، بلکه به عنوان وابسته نظامی در سفارت آنکارا در تل آویو نیز فعالیت داشته است. او از سال ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۰ میلادی در سفارت ترکیه در تل آویو خدمت کرده و سپس فرماندهی نیروی دریایی این کشور را به عهده داشته است. فرمانده سابق نیروی هوایی در عین حال به‌خاطر نقشی که در ماجرای سرنگون کردن جنگنده روسی در آسمان سوریه در پاییز سال گذشته ایفا کرد همچنان مورد سوءنظر مقامات آنکارا و مسکو است که قصد داشته با ارائه دستورات مستقیم ناتو به یگان‌های هوایی ترکیه میان ۲ کشور جنگ به راه اندازد. او که از مشهورترین چهره‌های نظامی کشورش محسوب می‌شود در عین حال مدال افتخار ناتو را بر سینه دارد. اوزترک روز شنبه همراه با دست‌کم ۵ ژنرال دیگر در ارتباط با کودتای نافرجام نظامی در این کشور دستگیر شد. دولت اعلام کرده است اوزترک و شرکای وی به اتهام خیانت محاکمه خواهند شد. البته به گفته بن‌علی بیلدریم، نخست‌وزیر ترکیه، افرادی که در کودتا دست داشته‌اند با حکم اعدام مواجه نخواهند شد، چرا که این نوع محکومیت در حال حاضر خلاف قانون اساسی این کشور است اما در قانون اساسی ترکیه تغییراتی صورت می‌گیرد تا از هرگونه کودتای احتمالی در آینده جلوگیری شود.

رہبای کودتاجیان در اینجریلیک

علاوه بر این دیروز روزنامه حریت اعلام کرد که ژنرال «بکر ارکان‌وان» سرتیپ نیروی هوایی ترکیه و پیش از ۱۰ افسر و نیروی دیگر نظامی روز شنبه در پایگاه هوایی مشهور اینجریلیک، بزرگ‌ترین پایگاه هوایی منطقه که در استان آانا در جنوب کشور قرار دارد بازداشت شده‌اند. خبرگزاری رویترز نیز بدون بیان جزئیات به نقل از مولود چاووش‌اوغلو، وزیر خارجه از دستگیری تعدادی از مقام‌های نظامی این کشور در پایگاه هوایی اینجریلیک به اتهام دخالت در کودتای اخیر خبر داد. در همین حال به گزارش خبرگزاری فرانسه به نقل از یک مقام ترکیه که نامش فاش نشده است، اینجریلیک که پایگاه هوایی مشترک ترکیه و ناتو محسوب می‌شود احتمالاً در سوخت‌گیری مجدد هواپیمای نظامی که بامداد شب توسط کودتاجیان روبرو شد، مورد استفاده قرار گرفته است. اینجریلیک یکی از ۶ پایگاه ناتو در منطقه است که تسلیحات هسته‌ای تاکتیکی (غیرآهبردی) در آن قرار دارد و برای عملیات نظامی و هوایی واشنگتن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این پایگاه محل استقرار جت‌های ای-۱۰، قابل اعتمادترین هواپیمای نظامی آمریکا در کارزار نظامی این کشور در ۲ کشور عربی همسایه ترکیه (عراق و سوریه) به شمار می‌آید.

خلبان مشکوک ترک هم کودتاجی بود

یکی از کودتاجیان کشته شده در جریان درگیری‌های شنبه صبح در آنکارا خلبانی بود که پیش از جنگنده روسی سوخو ۲۴ را ساقط کرده بود. «ملیح غوکشیک» شهردار آنکارا به تلویزیون رسمی ترکیه گفت که این خلبان که از عاملان کودتا و از طرفداران فتح‌الله گولن بوده است در درگیری‌ها کشته شده است. در حقیقت او همان خلبانی بود که قصد داشت با استفاده از بالگرد نظامی، مقر ریاست‌جمهوری ترکیه در «مرمریس» را بمباران کند اما جنگنده‌های ارتش بالگردش را سرنگون کردند. پیش‌تر برخی اسناد محرمانه ارتش روسیه فاش کرده بودند که خلبان جنگنده اف ۱۶ ترکیه در حادثه ۲۴ نوامبر گذشته منجر به سقوط جنگنده روسی، مستقیماً از سناد فرماندهی ناتو دستور می‌گرفته و نه از فرآیندهای ترکیه‌ای‌اش.

توروریت‌ها در شرق حلب محاصره شده‌اند

نخستین گروه از نیروهای ارتش در جاده کاستیلو

گروه بین‌الملل: بعد از درگیری شدید بین نیروهای ارتش سوریه و گروه‌های مسلح در اطراف جاده کاستیلو و کنترل بر تپه راهبردی صبحه، اولین نیروهای مقاومت به این جاده واقع در حومه شمالی حلب رسیدند. به گزارش تسنیم، ارتش سوریه و نیروهای مقاومت با کنترل تپه راهبردی صبحه مشرف به جاده کاستیلو، به این جاده اشرف بیشتری پیدا کردند. تسلط ارتش سوریه بر جاده الکاستیلو بعد از نبردی سنگین با گروه‌های مسلح در این منطقه روی داد. در همین رابطه گروه موسوم به دیدهبان حقوق بشر سوریه (وابسته به معارضان) اعلام کرد، نیروهای ارتش سوریه در منطقه مزاح الملاح و پیشروی در منطقه الیورون به قطع جاده کاستیلو مانع ارتباط گروه‌های توروریتی شده و توروریت‌ها در شرق و شمال شرق حلب محاصره شده‌اند.

بزرگ‌ترین تظاهرات ضد دولت جدید انگلیس

لندن، پایتخت انگلیس در نخستین روزهای روی کار آمدن دولت جدید صحنه بزرگ‌ترین تظاهرات علیه سیاست ریاضتی، نژادپرستی و دولت محافظه‌کار ترزا می بود که پس از همه‌پرسی برگزیت (خروج انگلیس از اتحادیه اروپایی) روی کار آمده است. در این تظاهرات که شنبه در مرکز لندن برگزار شد بیش از ۱۰ هزار معترض خواستار استعفاي ترزا می، نخست‌وزیر جدید شدند که تازه چهارشنبه هفته پیش به خانه شماره ۱۰ داونینگ استریٹ با گذاشته بود. معترضان پلاکاردهایی در دست داشتند که روی آنها نوشته شده بود: «پناهجویان خوش آمدید»، «از حکومت حزب محافظه‌کار سرپیچی کنید» و «جنگ را متوقف کنید نه رفاه را». فعالان حامی حقوق سیاهپوستان نیز از جمله معترضین به دولت می بودند.

آتش‌سوزی هتلی در مکه

در فاصله ۲ ماه مانده به آغاز موسم جدید حج تمتع، به نظر می‌رسد با وجود هشدارهای مقامات کشورهای اسلامی اتفاقات شوم ناشی از سوءمدیریت آل سعود در اداره حج ابراهیمی همانند سال گذشته مهم‌ترین گردهمایی مسلمانان را به سوی یک فاجعه دیگر سوق می‌دهد. به گزارش تسنیم، دیروز منبع محلی عربستان از یک آتش‌سوزی بزرگ در هتلی طبقاتی در ناحیه العزیزیه به مکه مکرمه خبر دادند.

هلاکت ۱۷۹ مزدور سعودی در یمن

همزمان با آغاز دور جدید مذاکرات صلح یمن در کویت، ارتش و کمیته‌های مردمی یمن مواضع مزدوران و متجاوزان را در داخل و خارج مرزهای این کشور زیر آتش موشک‌های خود گرفتند. بر این اساس، ارتش یمن، یکشنبه یک فروند موشک بالستیک توشکا به سوی پایگاه الحجف در جنوب استان تعز شلیک کرد. منابع خبری یمنی اعلام کردند، دست‌کم ۱۷۹ مزدور سعودی در این حمله موشکی کشته و دهها تن دیگر زخمی شدند و چند خودروی نظامی و انبار تسلیحاتی مزدوران و متجاوزان نیز در آتش سوخت.

شکست عملیات داعشی‌ها در کاظمین

نیروهای عراقی یک تروریست داعشی را قبل از انجام عملیات انتحاری در کاظمین در پایتخت عراق به دام انداختند. غالب‌العطیبه، سخنگوی فرماندهی عملیات بغداد به شبکه‌های خبری گفت: یکی تیم اطلاعاتی با هماهنگی مرکز پلیس دیالی، در عملیاتی که ۲ هفته به طول کشید، توانست جوانی را دستگیر کند که از سوی داعش برای عملیات انتحاری اعزام شده بود. العطیبه خاطر نشان کرد که پس از گذاشتن کمین، این تروریست هنگامی که می‌خواست از ورودی شمالی وارد کاظمین شود، دستگیر شد.

اموال الوفاق مصادره شد

محاکمه شیخ عیسی قاسم به اتهام جمع آوری خمس!

آل خلیفه قصد دارد آیت‌الله شیخ عیسی قاسم، روحانی سرشناس بحرینی را محاکمه کند. براین اساس، دادستان کل بحرین، شنبه اعلام کرد: یک روحانی ماه آینده در جلسه دادگاه برای محاکمه به پرونده جمع‌آوری پول خمس حاضر خواهد شد. مسؤولان بحرینی مدعی شده‌اند جمع‌آوری خمس «یکی از شیوه‌های پولشویی و جمع‌آن به صورت غیرقانونی است» در همین حال، خبرگزاری رویترز به نقل از یک منبع آگاه در پرونده گفت: این روحانی، همان آیت‌الله شیخ عیسی قاسم، رهبر معنوی پیروان اهل‌بیت (علیهم‌السلام) در بحرین است که مسؤولان بحرینی یک ماه قبل وی را سلب تابعیت کردند. اموال مزبور همان اموال خمس و زکات است که هواداران آیت‌الله شیخ عیسی قاسم در داخل و خارج از بحرین برای این روحانی ارسال می‌کنند. فعالان مدنی این اقدام را در چارچوب «ورشکستگی رژیم» و ناتوانی در مقابله با مبارزه مردمی دانستند که روزانه در منطقه الدراز در نزدیکی شهر منامه برای حمایت از آیت‌الله شیخ عیسی قاسم تحصن می‌کنند. رژیم بحرین همچنین در ادامه اعمال خفقان علیه انقلابیون، روز گذشته حکم نهایی انحلال حزب ملی-اسلامی الوفاق را صادر و اموال آن را مصادره کرد. الفاق مهم‌ترین تشکل مخالف این کشور به شمار می‌آید و از اعتراض‌ها و فعالیت‌های مسالمت‌آمیز مردمی برای درخواست مطالبات برحق‌شان حمایت می‌کند. شیخ علی سلمان، دبیر کل الوفاق مدت‌هاست در بازداشت بسر می‌برد.